

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

DƯƠNG THỊ HIỀN

**MỐI LIÊN QUAN GIỮA TỔN THƯƠNG ĐỘNG MẠCH
CẢNH TRÊN SIÊU ÂM DOPPLER VỚI ĐẶC ĐIỂM LÂM
SÀNG, CẬN LÂM SÀNG Ở BỆNH NHÂN THẬN NHÂN TẠO
CHU KỲ TẠI BỆNH VIỆN TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN BÁC SĨ NỘI TRÚ

Thái Nguyên, năm 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

DƯƠNG THỊ HIỀN

**MỐI LIÊN QUAN GIỮA TỔN THƯƠNG ĐỘNG MẠCH CẢNH
TRÊN SIÊU ÂM DOPPLER VỚI ĐẶC ĐIỂM LÂM SÀNG, CẬN
LÂM SÀNG Ở BỆNH NHÂN THẬN NHÂN TẠO CHU KỲ TẠI
BỆNH VIỆN TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Nội khoa

Mã số: NT 62 72 20 50

LUẬN VĂN BÁC SĨ NỘI TRÚ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

PGS.TS. PHẠM KIM LIÊN

Thái Nguyên, năm 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu nào

Tác giả luận văn

Dương Thị Hiền

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành được luận văn này, tôi đã nhận được sự giúp đỡ của nhiều tập thể và cá nhân.

Trước hết tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn chân thành tới:

- Ban Giám hiệu trường Đại học Y Dược Thái Nguyên.
- Ban Giám đốc Bệnh viện Trung ương Thái Nguyên.
- Phòng Đào tạo Trường Đại học Y Dược Thái Nguyên.
- Bộ Môn Nội trường Đại học Y Dược Thái Nguyên.
- Khoa Nội Thận Tiết niệu và Lọc Máu Bệnh viện Trung ương Thái Nguyên.
- Khoa Thăm dò chức năng Bệnh viện Trung ương Thái Nguyên.

Tôi xin bày tỏ lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc tới:

- PGS.TS. Phạm Kim Liên – Người thầy đã dành cho tôi tất cả sự hướng dẫn tận tình, giúp đỡ, động viên tôi trong suốt thời gian tôi học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

- BSCKII Trần Trung Kiên – Trưởng khoa Nội Thận Tiết niệu và Lọc máu Bệnh viện Trung ương Thái Nguyên – Người đã giúp đỡ, động viên, tạo điều kiện giúp tôi có cơ hội học tập, công tác và hoàn thành luận văn.

Dương Thị Hiền

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

BMI	: Body Mass Index (Chỉ số khối cơ thể)
BTM	: Bệnh thận mạn
ĐMCT	: Động mạch cảnh trong
ĐTĐ type 2	: Đái tháo đường type 2
FDA	: Food and Drug Administration (Cục quản lý Thực phẩm và Dược phẩm Hoa Kỳ)
HATT	: Huyết áp tâm thu
MXV	: Màng xơ vữa
NTM	: Nội trung mạc
NKF-DOQI	: Kidney Disease Outcomes Quality Initiative of the National Kidney Foundation (Hội đồng cải thiện kết quả toàn cầu về bệnh thận)
RI	: Resistance index (Chỉ số sức cản)
THA	: Tăng huyết áp
TNTCK	: Thận nhân tạo chu kỳ
Vd	: Vận tốc đỉnh tâm thu
Vs	: Vận tốc đỉnh tâm trương
VCTM	: Viêm cầu thận mạn
XVM	: Xơ vữa mạch

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT.....	iii
MỤC LỤC.....	iv
DANH MỤC BẢNG.....	vi
DANH MỤC BIỂU ĐỒ, HÌNH.....	viii
ĐẶT VẤN ĐỀ.....	1
Chương 1: TỔNG QUAN	3
1.1. Bệnh thận mạn.....	3
1.2. Các phương pháp điều trị thay thế thận	11
1.3. Tổn thương mạch máu ở bệnh nhân thận nhân tạo chu kỳ	15
1.4. Các phương pháp xác định tổn thương mạch	20
1.5. Một số nghiên cứu về tổn thương động mạch cảnh trên siêu âm doppler.....	25
CHƯƠNG 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	27
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	27
2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu.....	27
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	27
2.4. Phương pháp chọn mẫu.....	27
2.5. Chỉ tiêu nghiên cứu	28
2.6. Các phương pháp, kỹ thuật thu thập số liệu và tiêu chuẩn đánh giá.....	30
2.7. Các tiêu chuẩn chẩn đoán.....	34
2.8. Phương pháp xử lý số liệu.....	38
2.9. Đạo đức nghiên cứu	39
2.10, Sơ đồ nghiên cứu.....	40
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	41

3.1. Đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu	41
3.2. Đặc điểm tổn thương động mạch cảnh của đối tượng nghiên cứu trên siêu âm doppler.....	45
3.3. Mối liên quan giữa tổn thương động mạch cảnh trên siêu âm doppler với các triệu chứng lâm sàng, cận lâm sàng của nhóm nghiên cứu	48
Chương 4: BÀN LUẬN	57
4.2. Về đặc điểm tổn thương động mạch cảnh trên siêu âm doppler.....	57
4.2. Về mối liên quan giữa tổn thương động mạch cảnh trên siêu âm doppler với các triệu chứng lâm sàng, cận lâm sàng của nhóm nghiên cứu.....	65
KẾT LUẬN	75
KHUYẾN NGHỊ.....	76
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
BỆNH ÁN NGHIÊN CỨU	

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1.1: Tiêu chuẩn chẩn đoán bệnh thận mạn theo NKF-KDIGO 2012 ...	4
Bảng 1.2: Phân giai đoạn của bệnh thận mạn dựa vào mức lọc cầu thận.....	5
Bảng 2.1: Các xét nghiệm sinh hóa và chỉ số sinh hóa bình thường	31
Bảng 2.2. Tiêu chuẩn chẩn đoán rối loạn chuyển hóa Lipid máu theo Quyết định của Bộ Y tế năm 2014	35
Bảng 2.3: Chỉ số khối cơ thể (BMI) cho người Châu Á.....	35
Bảng 2.4: Phân loại tăng huyết áp theo ESH/ESC năm 2018	36
Bảng 3.1: Phân bố độ tuổi theo giới ở đối tượng nghiên cứu.....	41
Bảng 3.2: Phân bố đối tượng nghiên cứu theo phân độ chỉ số khối cơ thể	41
Bảng 3.3: Phân bố đối tượng nghiên cứu theo thời gian chạy thận	42
Bảng 3.4: Tiền sử hút thuốc lá theo giới ở đối tượng nghiên cứu	43
Bảng 3.5: Đặc điểm tăng huyết áp của đối tượng nghiên cứu	43
Bảng 3.6: Đặc điểm một số kết quả cận lâm sàng của đối tượng nghiên cứu	44
Bảng 3.7: Đặc điểm về chỉ số sức cản trên siêu âm doppler động mạch cảnh ở đối tượng nghiên cứu	45
Bảng 3.8. Đặc điểm dày nội trung mạc động mạch cảnh của đối tượng nghiên cứu	45
Bảng 3.9: Đặc điểm xơ vữa động mạch cảnh ở đối tượng nghiên cứu.....	46
Bảng 3.10: Số lượng mảng xơ vữa động mạch cảnh ở đối tượng nghiên cứu	46
Bảng 3.11: Vị trí mảng xơ vữa động mạch cảnh ở đối tượng nghiên cứu.....	46
Bảng 3.12: Các biến chứng của mảng xơ vữa động mạch cảnh ở đối tượng nghiên cứu (n=42).....	47
Bảng 3.13: Đặc điểm hẹp động mạch cảnh ở đối tượng nghiên cứu	47
Bảng 3.14: Mối liên quan giữa dày nội trung mạc động mạch cảnh và giới, phân độ tăng huyết áp và nguyên nhân bệnh thận mạn, béo phì ở đối tượng nghiên cứu.....	48
Bảng 3.15: Mối liên quan giữa tình trạng dày nội trung mạc động mạch cảnh với tình trạng hút thuốc lá ở nam giới của đối tượng nghiên cứu (n=44).....	49

Bảng 3.16: Mối liên quan giữa tình trạng dày nội trung mạc động mạch cảnh với thời gian chạy thận ở đối tượng nghiên cứu.....	49
Bảng 17: Mối liên quan giữa tình trạng dày nội trung mạc động mạch cảnh và tuổi ở đối tượng nghiên cứu	50
Bảng 3.18: Mối tương quan giữa độ dày nội trung mạc động mạch cảnh và một số yếu tố nguy cơ kinh điển gây xơ vữa mạch	50
Bảng 3.19: Mối tương quan giữa độ dày nội trung mạc động mạch cảnh và một số yếu tố nguy cơ không kinh điển gây xơ vữa mạch	51
Bảng 3.20: Mối liên quan giữa tình trạng xơ vữa động mạch cảnh với giới, tăng huyết áp, nguyên nhân bệnh thận mạn, béo phì ở đối tượng nghiên cứu...	51
Bảng 3.21: Mối liên quan giữa đặc điểm xơ vữa động mạch cảnh và tuổi ở đối tượng nghiên cứu	52
Bảng 3.22: Mối liên quan giữa tình trạng xơ vữa động mạch cảnh với thời gian chạy thận ở đối tượng nghiên cứu.....	52
Bảng 3.23: Mối liên quan giữa tình trạng xơ vữa động mạch cảnh và một số xét nghiệm ở đối tượng nghiên cứu	53
Bảng 3.24: Mối liên quan giữa đặc điểm hẹp động mạch cảnh với giới tính, phân độ tăng huyết áp, nguyên nhân bệnh thận mạn và béo phì ở đối tượng nghiên cứu.....	54
Bảng 3.25: Mối liên quan giữa tình trạng hẹp động mạch cảnh với tuổi ở đối tượng nghiên cứu	55
Bảng 3.26: Mối liên quan giữa tình trạng hẹp động mạch cảnh với thời gian chạy thận ở đối tượng nghiên cứu.....	55
Bảng 3.27: Mối liên quan giữa đặc điểm hẹp động mạch cảnh và chỉ số sức cản trên siêu âm doppler	56
Bảng 3.28: Mối liên quan giữa tình trạng hẹp động mạch cảnh và một số kết quả xét nghiệm cận lâm sàng ở đối tượng nghiên cứu.....	56

DANH MỤC BIỂU ĐỒ, HÌNH

Hình 2.1: Hình ảnh MXV và tốc độ dòng chảy của bệnh nhân nghiên cứu ...	40
Biểu đồ 3.1. Phân bố bệnh nhân theo nguyên nhân bệnh thận mạn	42
Biểu đồ 3.2: Tỷ lệ một số triệu chứng lâm sàng của đối tượng nghiên cứu ...	44